# KURJER KRAKOWSKI.

D. 26 lutego. 1835. CZWARTEK. Nr 46.

Pismo to kosztuje kwartalnie złp. 5 i wychodzi codziennie (wyjąwszy niedzielę i święta uroczyste) po południu.

Władysław Łokietek na czele wojska wychodzi przeciwko Ślązakom r. 1290.

*KRAKOW.*

*Do Pani Józefy Siepielewicz od Rządu uprzywilejowanej akuszerki.*

Dziecię, któremu nie porównana zręczność twoja i przytomność w najniebespieczniejszym wypadku, pewniejszą drogę na świat wskazały, które bez żadnego znaku życia przez minut kilkanaście zostając na świecie, cudownemu tylko twojemu staraniu dni swoje jest winno; matka, od której silną i zręczną dłonią śmierć odepchnęłaś; ojciec, któremu, uratowaniem dwóch najdroższych istot, znikające wróciłaś szczęście; składają ci najczulsze podziękowanie i zapewnienie zawsze trwałej wdzięczności. L. J. J.

---

*Francya.* Hyde de Neuville były poseł w Ameryce za przeszłego rządu, tak się wyraża względem długu amerykańskiego: „Pytano mię, jak za przeszłego rządu postępowałbym w podobnych okolicznościach. Odpowiadam, że jako minister króla pozwoliłbym sobie wyrzec do JKMości: N. Panie po takiéj mowie Jaksona racz ministrowi spraw zagranicznych rozkazać, aby schował traktat do teki i przełożył go dopiero izbom, po wymierzeniu zadość uczynienia narodowi i koronie. Dziś powiadam i że nasza waleczna marynarka i admirał Duperré potrafią w każdym przypadku wyjednać poważanie banderze francuzkiéj. — Pytano mię, cobym uczynił będąc deputowanym. Zdaniem moiem jest aby dozwolono wypocząć traktatowi i w ten sposób ile możności naprawiono gruby błąd rządu, który sądzi że po tak wielkiéj obrazie honoru, może jeszcze być mowa o pieniądzach. Może nawet pokaże się, iż legitymiści swym przeciwnikom złych rad nieudzielają.“ (G.A.)

Ludwik Filip przy pożegnaniu z hrabią Pozzo di Borgo miał być wzruszony, również i królowa która żegnając się z posłem, ścisnęła go uprzejmie za rękę; król na samem odchodnem rzekł: „Oddalasz się od nas po tylu wyświadczonych usługach.“ Ten hrabia przebywał w Paryżu lat 20, a ma teraz lat 68. Legitymistowskie gazety teraz spierają się o to, kto jest prawym królem Francyi, czy ciągle Karol X. czy też xiążę Bordo, jako Henryk Vty; na którego imie pierwszy zrzekł sią korony.

*Anglia.* Obliczono że na rzekę Tamizę wpływa i wypływa w jednym roku więcej okrętów, niż we wszystkich portach całej kuli ziemskiej. Codziennie stoi pod Londynem 2500 okrętów na kotwicy, 3000 czołen i batów zajmuje się ładowaniem towarów, a 3000 innych przewozem ludzi, 8 tysięcy majtków steruje niemi, 1200 urzę-

dników celnych dozoruje port Tamizy, 4 tysiące tragarzy przenosi towary, liczba wpływających i wypływających okrętów wynosi 15 tysięcy; wartość znajdujących się na nich rzeczy, ma wynosić 70 milijonów funtów szterlingów: (2,800,000,000 złp:). — W porcie Woolwich budują teraz następujące okręty wojenne: Trafalgar o 120 działach, Pascowen o 80 działach, Chichester o 60 działach i Star o 36 działach.

*Aaustrya.* W Morawii szerzy się coraz bardziej zaraza bydła rogatego, niektórzy utracili prawie wszystko bydło swoje. Tegoroczne szerzenie się epidemii w wielu krajach przypisują ostatniemu skwarnemu i suchemu latu.

*Włochy.* Rozkazem papiezkim z dnia 29 grudnia, zaprowadzono zmianę w sile zbrojnej państwa kościelnego. Podług nowej organizacyi wojsko linijowe składać się będzie na przyszłość z 10 batalijonów piechoty i z 2 półków jazdy. Do tego przyłączyć jeszcze należy kompanją artyleryi, dwa półki piechoty z Szwajcarów złożone i dwa półki karabinierów zostające pod rozkazami dyrektora policyi. Razem czynne wojsko wynosi 17,362 ludzi a 1524 koni.

*Hiszpania.* Z Madrytu 28 stycznia. Listy z wszystkich prowincyi zgadzają się jednomyślnie, że rokoszanie są w złym stanie, i co dnia więcéj upadają na umyśle. — Wiele batalionów mają zaledwie 4 lub 5 kompanij, z których każda liczy tylko 40 do 50 ludzi. Mina obsadziwszy wszystkie warowne miejsca dobremi załogami, podzielił swoje wojsko na 5 dywizyj. Zważając na rozmaite posiłki, które mu nadeszły z wielu części królestwa, można mieć najlepsze nadzieje z nadchodzącą wiosną i łatwo pojąć osłabienie męstwa rokoszanów. Prowincya Walencya oswobodzoną została od powstańców. Jenerał Lorenzo przesłał rządowi następne doniesienie: „Gdy się dowiedziałem, że załoga w Maestu z trudnością się broniła, pospieszyłem jej na pomoc. Dnia 27 stycznia pobiłem Zumalakarreguja i Villareala przy Obirzo. — Gazeta Dworska ogłasza następny rozkaz dzienny z dnia 26 stycznia. „Tajemni i nieprzebłagani nieprzyjaciele tronu Izabelli II. i świetnego wskrzeszenia praw naszych, przekonani o swéj niemocy, przyprowadzenia do skutku swych niegodziwych zamysłów, chwycili się nikczemnych środków, rozszerzając skrycie wieści o spiskach, aby zatrwożyć załogę i stolicy spokojność zniszczyć. Niech wiedzą ci ludzie, że ich intrygi są na jaw wykryte, że jedność, dobra harmonija i braterstwo, łączy wszystkie oddziały wojska z gwardyą narodową i stanie się nieprzełamaną tarczą przeciwko ich zabiegom. Szlachetni mieszkańcy stolicy niech ufają zgodzie i nielękają się żadnych zaburzeń i niepokoju, gdyż przed się wzięto środki do ukarania złych ludzi." Zdaje się że Don Karlosowi i jego stronnikom niezbywa na pieniądzach, gdyż nietylko wszyscy należący do jego służby, którzy w Anglii pozostali, otrzymują zasiłki, ale nawet je posyłają swym rodzinom do Madrytu. To

dowodzi że Torysowie wspierają Don Karlosa, i teraz można pojąć łatwo, dla czego wstąpienie do ministeryum Wellingtona nie było obojętną rzeczą dla sprawy hiszpańskiéj. — Rządca jednej prowincyi nadmorskiej utworzył kompanją z kobiet, pod imieniem „Kantabryjskie damy“ do której wiele piękności się zaciągneło. Ich zatrudnieniem ma być opatrywanie rannych, a wrazie potrzeby donoszenie amunicyi i inne posługi stósowne tej płci (G.A )

---

*Archiwa Weneckie.* Gmach na ten cel przeznaczony składa się z 298 sal, salonów i korytarzy, urządzonych jak najpiękniej; ściany od góry do dolu są opatrzone przepysznemi połkami. Gdyby te ostatnie były położone jedne przy drugich wzdłuż, bez żadnéj przerwy, długość linii równałoby się drodze z Krakowa do Krzeszowic! Mimo takiego ogromu połek, zabrakło jednak miejsca na pomieszczenie 8,664,709 tomów i zeszytów tworzących zbiór papierów w tym składzie. Te 8 i pół miljonów tomów należą do 1890 archiwów oddzielnych. Można śmiało przypuścić, że gdyby 1,000 osób przepisywało te papiery, pracując codzień 8 godzin bez przerwy, potrzebowały 734 lat, do ich przekopjowania. Przypuszczając że każdy tom lub zeszyt obejmuje 80 arkuszy, a każdy arkusz jest dlugi 16 cali a szeroki 9, każdy z tych arkuszy rozwinięty będzie miał długości jednę stopę i pół. Dwa więc i pół milionów tomów i zeszytów, obejmować będą w okrągłéj liczbie 694 miliony i 200 tysięcy arkuszy. Te wszystkie arkusze rozpostarte jeden za drugim, zajęłyby przestrzeń długą 1,444,800,000 cali a szeroką szesnaście, to jest możnaby przeszło jedenaście razy opasać niemi kulę ziemską. Podzieliwszy przez liczbę 500, te 694 miliony i 200 tysięcy arkuszy, otrzymalibyśmy 1,386,400,000. płatów, z których każdemu można naznaczyć, jak widzieliśmy, 16 cali długości, 9 cali szerokości a grubo- 6. Uważając te płaty jako materjały zdatne do budownictwa, możnaby z nich zbudować ogromną piramidę na podstawie kwadratowej, której wysokość wynosiłaby 428 stóp. Ta więc piramida wyrównałaby piramidzie Egipskiej Cheopsa, najwiekszemu pomnikowi tego rodzaju wzniesionemu ręką ludzką.— Widzieliśmy wyżej, że wszystkie arkusze zajęłyby przestrzeń obejmującą 1,386 400,000 stóp kwadratowych, a zatem wszyscy ludzie teraz żyjący na całym świecie, mogliby się pomieścic na papierach, znajdujących się w archiwach Weneckich.

*Wyspa Madagaskar.* Wyspa Madagaskar co do wielkości jest trzecią z znanych wysp na ziemi. Ludność wynosi do 4 milionów. Mieszkańcy pierwotni są silni i dobrze zbudowani. Składają trzy rasy, bardzo odmienne między sobą. Do pierwszéj należą biali, którzy się synami Mahometa zowią. Do drugiej liczą się potomkowie Abrahama, również biali. Do trzeciej należą pokolenia oliwkowe i czarne. Że Abrahamici są istotnie żydami, tego dowodzą ich rysy, obrzędy re-

ligijne i obyczaje. Ale o Mojżeszu nic nie wiedzą, i zapewne dawno przed nim na tę wyspę przybyli. Każdy ojciec rodziny jest jej kapłanem. Bóg ich jedyny jest Ungohorray. Wierzą w świat duchów, pośredników między Bogiem a ludźmi. Dzień sobotni obchodzą bez bóżnic. Wszystkie dzieci urodzone w Marcu lub Kwietniu i w ostatnim tygodniu każdego miesiąca, tudzież urodzone w piątki i środy całego roku, wrzucają do rzeki. Sądzą, że te dzieci byłyby słabe i nieszczęśliwe. Między płazami szczególne stworzenie jest jaszczurka zwana *piersioskok*, uzbrojona jest kolcami haczystemi od końca ogona aż do szyi.

*Całowanie ręki.* W najdawniejszych czasach pozdrawiali Indyanie słońce, xiężyc i gwiazdy, całując swoje własne ręce. Grecy dawali poznać swoję skruchę bóżkom przez pocałowanie ręki. Ta ceremonia przeszła potem do Rzymian. W naszych czasach, osobliwie w Europie ten zaszczyt odbiera tak zwana płeć piękna. Na wyspie Nukahiwa, leżącej na oceanie wschodnim całowanie jest nieznane. Zamiast pocałunku, na dowód miłości lub przyjaźni, ci wyspiarze gdy się witają. przytykają nos do nosa.

W Anglii złodziej imieniem Lewis był skazany na służbę okrętową przez całe życie, lecz ponieważ się w bitwie odznaczył, król go ułaskawił. Wrócił zaraz do swego rzemiosła, lecz go schwytano i skazano na powieszenie. Ojciec odwiedził go na chwilę przede śmiercią i dał mu 20 gwineów, aby się podzielił z swoim towarzyszem. — Gdy ojciec liczył pieniądze ze łzami w oczach, syn ukradł jeden pieniądz a potem rzekł: „Pomyliłeś się ojcze, tylko jest 19."

## DONIESIENIE.



*Przybyli do Krakowa.* Wrońska Magdalena, Łuniewski Jan, Dąbrowska Katarzyna z Galicyi. Potocki Maryan z Polski.

*Opuścili Kraków.* Sołtyk Anastazya Hr. Trzetrzewińska Franciszka, Zaborowska Elżbieta, Dobiecki Józef, Podlecha Franciszek do Polski.

*Teatr Narodowy.* Jutro będzie dana komedya wierszem napisana pod tytułem: *Przyjaciele.* Zakończy Ballet pod tytułem: *Bednarz.*

Dziś rano stopni zimna 1.

W DRUKARNI J. CZECHA, NAKŁADEM WYDAWCY TESSARCZYK.